



Ферхад ТУРАНЛІ
(м. Київ)

СЛОВО ПРО ВЧИТЕЛЯ. З НАГОДИ 80-РІЧЧЯ АКАДЕМІКА ВОЛОДИМИРА ГРАБОВЕЦЬКОГО

Мое знайомство з академіком Грабовецьким відбулося в 1987 році – тоді, коли я навчався на I курсі історичного факультету Івано-Франківського державного педагогічного інституту імені Василя Стефаника. Згадую, з яким захопленням ми, студенти, слухали його лекції та готувалися до семінарських занять і складання іспитів з історії України.

Мене вразили інтелігентність, доброзичливість і висока інтелектуальність Володимира Васильовича. Коли я навчався вже на V курсі, він запропонував мені після завершення інституту в 1992 році продовжити навчання в аспірантурі. Також згадую, як у квітні-травні 1993 року ми жваво обговорювали тему моєї майбутньої кандидатської дисертації “Історія України у XVII ст. за даними тюркських джерел та історіографії” на засіданні кафедри та вченої ради Прикарпатського університету імені Василя Стефаника. З’являлися суперечливі думки щодо визначення остаточної теми дисертації. Академік наголошував на актуальності даної теми, переконуючи колег у тому, що необхідно затвердити запропоновану тему й порекомендувати мене, випускника, на навчання в аспірантурі.

9–10 липня 1993 року в Києві я зустрівся з директором Інституту сходознавства НАН України імені Агатангела Кримського видатним тюркологом-сходознавцем академіком Омеляном Пріцаком (1919–2006). Він також підтримував ідею дослідження названої теми, дав деякі матеріали, за що я йому дуже вдячний, і рекомендував мені їхати до Туреччини з метою ретельного вивчення османської палеографії та дослідити тему дисертації в тамтешніх архівах і бібліотеках.

30 жовтня 1993 року я був зарахований до аспірантури за спеціальністю “Історія України”. Третього лютого 1994 року за наказом ректора вищезгаданого університету В.І.Кононенка мене відрядили до Стамбула. До речі, тоді



я був чи не першим аспірантом (від часу проголошення незалежності України у 1991 році), який перебував за кордоном у науковому відрядженні. Під час свого стажування в Стамбульському університеті, який був заснований у 1453 році султаном Мегмедом II Фатігом (роки правління: 1444–1445 + 1445–1446 + 1451–1481) після здобуття Константинополя – столиці Візантійської імперії, я, зокрема, організував ряд наукових конференцій та симпозіумів у різних турецьких університетах, котрі були присвячені дослідженню історії, географії, етнографії та культури України. Пам'ятаю, як турецькі вчені, викладачі та студенти з великою зацікавленістю брали участь у цих заходах.

З 29 листопада до 1 грудня 1995 року з моєї ініціативи вперше в Стамбульському університеті (спільно з Генеральним консульством України в Стамбулі) було організовано міжнародну наукову конференцію, присвячену 400-річчю з дня народження українського гетьмана Богдана Хмельницького, де українська делегація була представлена в особі професора Ярослава Дашкевича, професора Віталія Кононенка, професора Григорія Халимоненка. Доповідь Володимира Грабовецького, який, на жаль, тоді не зміг особисто взяти участь у конференції, що стала історичною подією в культурних взаєминах між Україною та Туреччиною, була виголошена мною турецькою мовою. У той час я збирав і вивчав матеріали про Роксолану – Гуррем Султаншу (1506–1558).

Після закінчення навчання та дослідження теми дисертації за кордоном 8 березня 1996 року я повернувся до України. Під керівництвом академіка Володимира Грабовецького й професора Ферідуна Емеджена (Туреччина) я завершив написання роботи “Українсько-кримські міждержавні відносини у середині XVII століття (за тюркськими історичними джерелами)”. Захист дисертації на здобуття ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю “07.00.02 – всесвітня історія” відбувся 25 грудня 1997 року у спеціалізованій Вченій раді Інституту української археографії та джерелознавства імені Михайла Грушевського НАН України. Після захисту дисертації щиро хотілося працювати у своїй Альма-матер, заснувати в Прикарпатському університеті сходознавчі студії. Шко-

да, але намірам не судилося здійснитись, оскільки не знайшов підтримки з боку адміністрації.



Ф.Туранли біля пам'ятного знака на місці заснування Задунайської Січі.

У 2000–2006 роках я працював на посаді доцента кафедри тюркології Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Нині працюю доцентом кафедри загального і слов'янського мовознавства факультету гуманітарних наук Національного університету “Кієво-Могилянська академія”, завершена робота над докторською дисертацією. 8–10 травня 2008 року пощастило мені побувати на місцях заснування Задунайської Січі (1775–1778 рр.) та ознайомитися з нащадками запорозьких козаків у Добруджі (Румунія).

Вражає той факт, що академік Володимир Грабовецький опублікував велику кількість наукових праць, є автором численних монографій та засновником музею Олексі Довбуша, відкриття якого відбулося у вересні 1995 року.

Я добре пам'ятаю відзначення 70-річчя академіка 24 липня 1998 р. із його найближчими друзями, колегами й учнями в теплій домашній обстановці.

З великою приємністю святкуємо ми черговий ювілей цієї славнозвісної Людини та бажаємо йому міцного здоров'я, наснаги в подальшій творчій діяльності, добробуту та довгих років життя.